Memo

Aan: commissie van Oud naar Nieuw
Van: Marijke van de Plasse, interim-griffier
Datum: 7 januari 2022
Betreft: toezegging nadere informatie over raadsakkoorden

In de commissie van Oud naar Nieuw van 29 november jl. is gesproken over raadsakkoorden. Er is een toezegging gedaan om over dit onderwerp nadere informatie te sturen. Met dit memo wordt aan de toezegging voldaan.

Raadsakkoorden zijn een vrij nieuw fenomeen in gemeenteland. Na de raadsverkiezingen in 2018 waren er in 56 (16% van alle gemeenten) raadsakkoorden, in 2014 waren dat er nog maar 22. Raadsakkoorden komen in vele soorten en maten voor, onder allerlei benamingen, zoals raadsprogramma, raadsthema-agenda, raadsbreedakkoord, al dan niet gebaseerd op een coalitieakkoord of een collegeprogramma. Ook zijn er verschillen in wie het akkoord uiteindelijk gaat uitvoeren. Dat kan de raad zelf zijn, maar ook het college. Een ander verschil is dat soms op basis van het raadsakkoord de wethouders worden gezocht en soms staat de zoektocht naar wethouder daar juist helemaal los van. Kortom, iedere raad kan een eigen invulling geven.

Een belangrijke vraag is waarom je een raadsakkoord, in welke vorm ook, zou willen. Raadsakkoorden worden gezien als een impuls aan de ontwikkeling van de lokale democratie. De democratie moet in beweging komen of blijven, niet in de laatste plaats door alle ontwikkelingen die er zijn en die het nodige van gemeenten vragen. Dat vraagt om kritisch te kijken naar het altijd ging en soms dingen anders doen of een bestaande werkwijze aanpassen. Met een raadsakkoord wordt geprobeerd om als raad ook een meer eigenstandige positie in te nemen binnen het lokaal bestuur. Als voordelen van het werken met raadsakkoorden kunnen worden genoemd dat er meer ruimte is voor wisselende meerderheden dus meer mogelijkheden om politiek te bedrijven. Politieke partijen hebben meer ruimte om bij hun verkiezingsprogramma te blijven, er is meer mogelijkheid voor visie en lange termijndenken, en bij de raad ontstaat meer gevoel samen ergens voor te staan en eigenaar te zijn van het akkoord. Tot slot kan de raad de betrokkenheid van inwoners goed of misschien wel beter organiseren bij de onderwerpen uit het raadsakkoord.

In april 2021 is het essay ‘Een routekaart voor raadsakkoorden’ geschreven. Hierin staan de verschillende varianten, ervaringen van raadsleden en lessen beschreven.

Op 28 oktober 2021 heb ik een online bijeenkomst Griffie-Update Live gehost over raadsakkoorden. Deze bijeenkomst, waarbij ik in gesprek ging met griffiers over hun

ervaringen met raadsleden is HIER terug te kijken. Een belangrijke uitkomst was dat een raadsakkoord zeker geen dichtgetimmerd verhaal moet zijn van de hele raad, maar vooral een agenda met thema's waar de raad zich de komende raadsperiode intensief en vroegtijdig mee wil bezig houden, over die thema's de samenleving wil opzoeken en aan de voorkant de kaders wil stellen.